

Innspill til høring om tater-/romaniutvalgets rapport: NOU 2015: 7 Assimilering og motstand – Norsk politikk overfor taterne/romanifolket fra 1850 til i dag

Jeg slutter meg til mitt folks kampanje, og sier: «JEG ER IMOT!»

Jeg er IMOT rapporten som *helhet* fordi den gjenspeiler et feilinformert virkelighetsbilde om hvem vi er som folk, og fordi den ble utarbeidet i samarbeid med organisasjoner som ikke representerer folket eller taler for oss, slik som bla. annet TL (Taternes Landsforening).

Vinteren og våren 2016 ble en oppvåkningstid i den norske romanibefolkningen: Den overnevnte rapporten ble spredd internt i folket, og mange ble dypt rystet, sjokkert og såret da de endelig fant ut om mange beslutninger som gjennom årene har blitt tatt *om oss, over hodet på oss, mot vår vilje, og helt uten vårt samtykke*. Mange som tideligere har kviet seg for å si noe, samlet mot til seg og kritiserte denne prosessen. Som enkeltpersoner, møtte de tung motstand fra etablerte aktører, som TL og andre foreninger med statsstøtte og andre resursser. Noen ble skremt av trusler eller falske rykter om at motstand mot TL, staten eller rapporten ville straffe seg. Andre tok nytt mot til seg, og fortsatte likevel motstand i motvind:

Det var blant familier og personer i de tradisjonelle romanislektene på Østlandet og i Trøndelag at motstanden ble mobilisert og fremmet under kampropet «vi er imot»! Dette har blitt en folkeaksjon, som har samlet og forent romanifolket i Norge. Motsanden økte i takt med at mer informasjon om rapporten ble kjent blant de tradisjonelle slektene på Østlandet og i Trøndelag, noe som fremgår i notater fra høringsmøtene i disse områdene.

VI ER IMOT -- vi er imot at beslutninger om et helt folk skal tas av staten i samarbeid med organisasjoner som ikke taler vår sak; vi er imot utvidet undervisning om oss i skolen; vi er imot offentlig bruk av skjeldsordet «tater»; vi er imot handlinger som bryter med kulturens kjerneverdier og krenker forfedrene (som undervisning i romanispråket); vi er imot at staten skal gi økonomisk støtte til de foreninger, tiltak og forskningsprosesser som mange (les: flertallet) i romanifolket ikke ønsker, men opplever som krenkende og sårende.

Rapporten skaper ikke «forsoning» slik TL påstår. Den har skapt nye, dype sår i folket, og en sterk mistenksomhet ovenfor TL og andre organisasjoner. At romanifolket står samlet i denne saken, fremgår tydelig internt i miljøet. «Alle» vet, og «alle» er stort sett enige i de overnevnte hovedpunktene som «vi er imot». Denne enigheten fremgår også tydelig i høringssvar, og høringsrapporter fra ulike møter rundt omkring i landet. Heller enn å lytte til folket, ta folkeaksjonen på alvor, og ta romanifolkets side i denne saken, valgte TL en tragikomisk respons: De kritiserer folket, og legger ut sitt eget høringsvar hvor de arrogant beskriver de tradisjonelle romanislektene som «små, men aktive grupperinger i folkegruppen» (!)

Synliggjøring av språket romani

Tradisjonelt har vårt språk romani blitt verdsatt som en dypt privat kulturskatt – et «familiespråk» vi som folk deler med hverandre, men ikke med utenforstående. Dette handler absolutt *ikke* om hemmelighold, men om å verne om noe av de siste vi har igjen fra forfedrene, og noe som fortsatt er «vårt eget». Derfor har vi for skikk å kun snakke romani med eget folk.

Mange eldre snakker fortsatt om Eilert Sundt, en forsker (sosiolog og teolog) som med tvang, list og manipulasjon samlet informasjon fra enkelte av våre forfedre på 1800-tallet. Minnet om denne mannen og hans forskningsarbeid, som han senere brukte imot oss, levde videre blant mange av våre eldre som vokste opp i første halvdel 1900-tallet. Sundts forskning viser at det allerede dengang hersket stor motstand i folket mot offentliggjøring av romani.

Etter århundre med grusom forfølgelse og forkastlige assimileringsaksjoner, er språket romani noe av det siste vi har igjen fra våre forfedre – noe som fortsatt er vårt «eget» i en verden hvor alt annet har blitt tatt ifra oss med makt og manipulasjon. For våre forfedre var dette en kjerneverdi, noe absolutt sentralt og essensielt i romanikulturen. Slik er det fortsatt for de tradisjonelle romanislektene.

Vi opplever det derfor som dypt krenkende når utenforstående forsker i vårt språk, eller om språket offentliggjøres. Vi opplever at dette ikke bare krenker oss, våre familier og vår kultur, men også våre avdøde forfedre. La våre elskede forfedre få hvile i fred! Ikke drep kulturen og dens kjerneverdier, i et forsøk på å «bevare» språket.

I et fritt og demokratisk samfunn, har vi ikke noe behov for å hindre privatpersoner fra å studere romanispråket (ordbøker er allerede utgitt), men vi er sterkt imot at staten Norge eller offentlige etater gir praktisk eller økonomisk støtte, eller andre tiltak, for å offentliggjøre («synliggjøre») vårt private, interne familiespråk. Man bevarer ikke et folks språk, ved å krenke deres kultur og deres forfedre. Det vi har igjen av språket, bevarer vi naturligvis selv innad i våre familier. Som et privat familiespråk, lærer vi romani hjemme og i familien. Det er meningsløst og absolutt unødvendig å «lære» romani i skolen eller fra personer som ikke tilhører vårt folk. Morsmålet kommer tross alt fra mor (og far), og ikke fra skolen, staten eller det offentlige.

TL medgir i sitt høringssvar at det hersker «misnøye og motstand mot synliggjøring» av språket romani. Likevel velger de å motarbeide folket, også i denne saken. Mens et helt folk står samlet og er sterkt imot synliggjøring av romanispråket, krever TL i sitt høringssvar at norske myndigheter «må være bevisst uenigheter», ikke hindre «tiltak», og tilrettelegge «praktisk og økonomisk» synliggjøring av språket. De henviser til at «erfaringer fra andre land bekrefter at grupper som har opplevd assimileringspolitikk og 'kulturelt folkemord' ikke er homogene», og hevder at norske myndigheter har «et ansvar» for å forsyne dem og deres medlemmer med «praktisk og økonomisk» støtte for å «synliggjøre» romanispråket.

Men stemmer dette? Jeg henviser til land som Tyskland, Frankrike og England, hvor store romani-talende befolkninger tideligere har mobilisert mot at deres nasjonale dialekter av romanispråk skal utsettes for offentliggjøring. I disse landene finnes det romani-talende befolkninger med historiske, språklige og kulturelle bånd til romanifolkningen i Norge/Sverige.

De kaller seg «romani/romano», «romanichel» eller «manush», og de opplever, i likhet med romanifolket i Norge, at de har helt annen identitet og kultur enn roma/romfolket, og har kjempet imot at deres romanidialekter skal offentligjøres. Tyske og andre myndigheter har i stor grad respektert dette ønsket, nettopp fordi man ikke bevarer et folks språk ved å krenke kulturen og handle imot folkets vilje.

I andre land har myndigheter og offentlige etater også avstått fra offentlig synliggjøring av minoritetskulturer – f.eks. i USA og Canada, hvor en rekke indianerstammer opplever at de bevarer eget språk og kultur best selv, uten offentlig innblanding. Myndighetene respekterer og verner om dette ønsket, fordi minoritetsfolk har rett til selvbestemmelse over egen kultur.

Vårt språk er ikke hemmelig, men et privat familiespråk: Gjennom 500 i Norge, har vi bevart romani i sterk sosiokulturell motvind:

De som er romano klarer fint å bevare romanispråket selv, uten uønsket «hjelp» fra skole, myndighet eller andre utenforstående.

Likevel finnes det i Norge og andre land minoritetsorganisasjoner som av økonomiske, politiske og andre årsaker driver lobbyvirksomhet for kulturskadelig offentliggjøring mot folks vilje. Jeg viser til internasjonal forskning som indikerer at ledere og medlemmer i slike organisasjoner *ofte* – ikke alltid, men *ofte* – ikke representerer et minoritetsfolk, men at de kun representerer en *familielikk* og at de består av helt eller delvis *assimilerte* personer (se bla. annet "Romani nationalism and its impact on German Sinti", punkt 18 og 19, i Margalit & Matras: «Gypsies in Germany - German Gypsies»).

Betegnelsen «tater»

Enkelte av mitt folk velger selv å kalle seg «tatere», og det er helt greit. Men innad i folket, hersker det samtidig *meget* sterk og utbredt motstand mot *offentlig* bruk av betegnelsen «tater». De fleste jeg kjenner vil absolutt ikke at det offentlige skal bruke dette skjeldsordet om oss. Historisk var betegnelsen et nedlatende begrep, sjelden brukt av folket selv og aldri brukt i samtaler på romani. I Tyskland og Skandinavia ble betegnelsen «tatar» brukt som nedlatende samlebetegnelse på fremmede, muslimske folkeslag – enten de faktisk var muslimske tatarer eller ei. Våre forfedre ble stemplet som «tatarer», nettopp fordi de ble oppfattet som fremmede og uønskede i landet, og kategorisert som muslimske («tyrkiske») spioner.

Betegnelsen «tater» er derfor sterkt misvisende - fordi vi aldri har vært verken muslimer eller spioner; vi har ikke noe som helst slektskap med tatarene i Russland eller andre steder, og etter mer enn 500 år er vi absolutt ikke fremmede i vårt eget land, Norge.

Betegnelsen «tater» er et eksonym, et begrep som ble konstruert av utenforstående og ikke av folket selv. Ordet «tater» eksisterer derfor ikke på romani. Likevel brukes betegnelsen «tater» av enkelte personer og familier innad i romanifolket, spesielt i enkelte områder på Østlandet. For noen brukes betegnelsen ironisk eller spøkefullt som en refleksjon av fordommene de møter fra enkelte i storsamfunnet – omtrent som «nigger» brukes internt av enkelte personer av afrikansk

opphav, selv om de helst ikke vil at andre skal kalle dem «nigger». For andre er betegnelsen «tater» et historisk begrep, brukt lokalt i enkelte familier gjennom flere generasjoner, noe man er stolt av. Men i de fleste områder og slekter jeg kjenner til, brukes betegnelsen absolutt aldri.

Veldig mange opplever betegnelsen «tater» som dypt krenkende, et symbol på hat og fordommer, som vekker vonde minner om mobbing, diskriminering og aktiv forfølgelse. Jeg har respekt og forståelse for at enkelte romanifamilier i noen områder bruker betegnelsen «tater» om seg selv, men opplever det som meget ubehagelig og vondt når offentlige etater bruker dette skjeldsordet.

For «tater» er et skjeldsord i det moderne Norge. Enkelte i majoritetsbefolkningen bruker ordet om ulydige barn; dyr som biter; folk som stjeler, eller personer som oppfører seg vilt eller ufint – slik man gjerne tror medlemmer av mitt folk opptrer. I lys av denne almenne bruken, er betegnelsen «tater» også et rasistisk skjeldsord i skolegården når barn mobbes, og andre steder hvor selv godt voksne mennesker får betegnelsen slengt etter seg.

Noen vil «ta tilbake» betegnelsen «tater», men hvordan kan man ta tilbake et begrep som ikke eksisterer på romani og som ikke kom fra folket selv? Andre vil gjerne bruke betegnelsen «tater» om seg selv, men vil ikke at det offentlige skal bruke ordet. De aller fleste jeg snakker med vil fjerne betegnelsen helt fra all offentlig bruk, og kriminalisere begrepet. Det har man allerede gjort i Sverige, hvor begrepet er kriminalisert og oppfattes som uttrykk for rasisme, på lik linje med andre rasistiske eksonymer, som «lapp» for same eller «nigger» for folk av afrikansk opphav. Noen sier at de som er «stolt» av sitt folk, kaller seg tatere. Dette stemmer ikke. Jeg er stolt, men bruker ikke ordet. Er samer flau over sin samiskhet om de avviser ordet «lapp»?

Betegnelsen «tater» er offentlig anerkjent i Norge og kriminalisert i Sverige – det er splittende og fremmedgjørende; det brukes ofte som skjeldsord, og har opphav i en misvisende vrangforestilling om at vi er muslimer, spioner og/eller russiske/ukrainske tatarer. De av folket selv som ønsker å kalle seg «tatere» kan fint gjøre det, men de aller fleste er helt imot at vi som folk skal kalles «tatere» av myndighetene, og vil at det offentlige begrepet «tater» skal fjernes fra all offentlig bruk. Mange vil også at begrepet kriminaliseres, slik man allerede har gjort i Sverige.

I Norge har man gjennom flere århundre allerede brukt en mer nøytral betegnelse, som «romani» eller «romani-folk». Denne betegnelsen brukes ikke alltid innad i folket selv, men reflekterer de eldste og mest tradisjonelle etnonymer på romanispråket: «romano-manush» og «romanisel». I noen slekter og områder bruker man i tillegg lokale betegnelser (som «vandri» eller «tavring»). I samtaler på norsk, brukes betegnelsen «reisende» eller «reisende folk» ofte *innad* i folket – men denne betegnelsen kan være misvisende for offentlig bruk, da det finnes flere enn ett «reisende» folk i verden. **Betegnelsen «romani/reisende» er derfor mer balansert, produktiv, korrekt og nøytral for offentlig bruk.** Det er også viktig å tydeliggjøre at vi er en helt annen befolkning – historisk, språklig og kulturelt – enn roma/romfolket. [Jeg viser til andre land, hvor myndighetene skiller mellom «roma/romfolk» (som kom til Vesten på 1800-tallet) og landets egne, eldre romanibefolkninger (som kom hit til Vesten for 500-600 år siden) – «roma und sinti» i Tyskland, «roma un manouche» i Frankrike, og «roma and romany/romanichal» i England.]

Til opplysning

Staten, skolen og statlige organer burde vite at de «romani-reisende» som faktisk er i kontakt med offentlige etater, ikke nødvendigvis representerer romanifolket som en helhet. De aller fleste romanifamilier har aldri noe som helst kontakt med det offentlige, utenom det vanlige; de klarer seg selv og har verken ønske eller behov for tilrettelegging, spesialbehandling eller andre tiltak. Etter de overgrep vi opplevde fra staten i nyere historie, er det nok en god del som bevisst skyr unna enhver kontakt med offentlige etater. Flertallet av romanifolket er frie, selvstendige mennesker som klarer seg selv, tar godt hånd om seg selv og sine - de jobber, betaler skatt, oppdrar sine barn, tar hånd om sine eldre, og ønsker absolutt ikke å stå i noen avhengighetsposisjon eller takknemlighetsgjeld til staten eller det offentlige. Til gjengjeld, har mange opplevd forskjellsbehandling, diskriminering og svartmaling av et helt folk. Dette har skapt en uønsket situasjon, hvor noen romanifamilier har kommet skjevt ut fra begynnelsen av. De er ofre for et rasistisk system, og fortjener all respekt, sympati, hjelp og støtte. Men offentlige etater burde imidlertid ikke anta at vanskeligsstilte personer er i flertall eller er representative for et helt folk. De aller fleste romani-reisende er nok dem dere ikke treffer eller hører mye fra/om, fordi de klarer seg selv (til tross for det vonde mange har opplevd); de fleste lever sine liv uten behov for hjelp eller spesiell kontakt med det offentlige.

Statens ansvar

Ifølge norsk lov og internasjonale forpliktelser, har norske myndigheter et særlig ansvar ovenfor alle «norske minoriteter» (nasjonale minoriteter) i Norge, det er blant annet lovbestemt at staten skal verne om vår identitet og egenart som folk.

Staten har i fortiden og i nyere historie begått grusomme overgrep mot romanifolket, bla. annet bortplassering av barn, tvangssteriliseringer, og kulturelt folkemord. (I nyere tid har det også kommet frem at det under NS ble lagt planer om å tvangsdeportere norske romani-reisende til Polen for å drepes i Auschwitz og andre konsentrasjonsleire.) Denne historien skal man verne og respektere: slik at det ikke kan skje igjen. Myndighetene har ansvar for å fremme en skikkelig unnskyldning, raus kompensasjon og omfattende oppreisning der dette er nødvendig. Mye arbeid gjenstår nok i denne saken, og det trengs at staten lytter til folket og til enkeltpersoner, og ikke kun organisasjoner/foreninger. Vi må også respektere de ofre for overgrep og overtramp som helst vil glemme og ikke påminnes om det vonde de har opplevd. La oss ta de vonde kapitlene på alvor, men samtidig også fokusere på det gode – at folket overlevde mot alle odds, og lever i dag.

ANDRE KOMMENTARER OM RAPPORTEN

Jeg viser til kapittel 7.2 i den overnevnte rapporten (side 135-139), og legger frem følgende konstruktiv kritikk av tiltak 2, 3, 4 og 9:

TILTAK 2: Bygge opp tilliten mellom romanifolket/taterne og myndighetene. Sikre romanifolket/taterne reell deltakelse i prosesser som angår dem.

Inntil nå, har myndighetene hatt tett kontakt med de såkalte tater- eller romaniorganisasjonene, blant annet «Taternes Landsforening» (TL). Dersom «reell deltakelse» egentlig betyr økt samarbeid mellom staten og disse organisasjonene, blir det helt feil vei å gå. Disse organisasjonene representerer kun seg selv og sine egne medlemmer. Det store, overveldende flertallet av folket i Norge unngår medlemskap i disse organisasjonene og mange skyr dem som pesten. Vi kjenner oss ikke igjen i de fleste av disse organisasjonene (se ovenfor).

Norske myndigheter har brutt *ned* tillitten mellom romanifolket ved tett samarbeid med slike organisasjoner. Etter alt som har kommet opp i lyset, burde all politisk, økonomisk og annen støtte til TL og andre s.k. «tater» eller «romani»-organisasjoner fryses. Absolutt ingen ressurser som staten har tiltenkt romanifolket burde gå til TL eller andre foreninger som ikke representerer folket eller taler vår sak.

Som norske statsborgere har vi allerede stemmerett og beslutningsmakt i de aller viktigste sakene som angår oss som enkeltpersoner og familier i Norge. Når det gjelder minoritetsspørsmål og saker som mer spesifikt angår oss som folk, må folket selv bli hørt, gjennom *demokratiske prosesser* i trygge forum, som sikrer at folket selv kan delta, og meddele sine oppfatninger gjennom høringsvar og høringsmøter. Det er jo bare naturlig at et folk selv deltar i viktige valg som vil påvirke dem og deres liv, f.eks. i EU-valget fikk landet selv stemme, uten at staten tok beslutningen over hodet på dem i samarbeid med selvutnevnte «eksperter» og «talsmenn».

Men hvordan skal dette foregå i praksis? Organisasjoner og foreninger representerer ikke en hel befolkning, og vi vil absolutt ikke ha noe «romani-ting» tilsvarende sametinget.

Høringer i ulike byer og områder, samt mulighet til å sende inn sin mening via internet, kunne fungere til en viss grad, da alle medlemmer av romanibefolkningen kunne velge å delta i ulike prosesser som angår dem, og fremme sin mening (gjørne også anonymt). Men dette kompliseres ytterligere, og er noe som burde diskuteres:

- Om deltagelse i slike prosesser ble forbeholdt tater/romani-organisasjonene, ekskluderes det store, overveldende flertallet av romanibefolkningen i Norge, som absolutt ikke vil ha med disse organisasjonene å gjøre.
- Om deltagelse ble forbeholdt de som er villig til å la seg registrere i et slags register eller romani-mantall, rasler fortidens skremsler i lenkene, og nesten ingen yngre eller eldre medlemmer av de *tradisjonelle* romanifamiliene vil kunne delta.
- Om deltagelse er forbeholdt de av folket som bor i enkelte områder, ekskluderes det store flertallet som bor vidt spredt rundt omkring i landet.

- Om deltagelse er helt åpent for det offentlige, vil mange av folket kvie seg for deltagelse av frykt for mobbing, og gi rom for at personer med liten eller ingen egentlig tilhørighet i det faktiske romanifolket skal dukke opp, avgi stemme, og ta viktige beslutninger som angår oss og våre liv.
- Det er naturlig at alle personer av reell romanibakgrunn skal inkluderes, selv om de vokste opp eller lever utenfor folket og ikke kjenner kulturen fra innsiden, men det er samtidig negativt om assimilerte personer eller fremmede skal ta viktige beslutninger over hodet på de som kjenner og lever i kulturen fra innsiden.

Og hvem skal representere staten/myndighetene i samtale med romanifolket? Ingen personer med bakgrunn i «Omstreifermissjonen» (Kirkens sosialtjeneste) eller andre uttrykksformer for rasisme burde ha noen som helst beslutningsmyndighet eller innflytelse i slike saker.

3: Øke kunnskapen om romanifolket/taterne i statlige og kommunale etater og i skolen.

Nei. Det er mer nyttig med et kunnskapsløft om hvem romanifolket faktisk er: Vi er ikke samfunnstapere. Vi er ikke avhengige av «hjelp» fra staten. Vi er ikke utenlendinger eller innvandrere. Vi er en norsk minoritet – et eget folk med rik kultur og lang historie i Norge.

Og det er viktig at et kunnskapsløft ikke redigeres av tater- eller romaniorganisasjoner, som kun representerer seg selv og sine medlemmer – og som ikke kan tale for det norske romanifolket. Her har myndighetene mulighet og ansvar til å faktisk lytte til innspill fra folket, heller enn å lytte til organisasjoner og dermed overkjøre resten av folkets vilje:

- Vi er sterkt imot at ord, sanger, tekster eller annet materiale fra vårt språk, romani, skal undervises i skolen, eller tilgjengeliggjøres til bruk i offentlige etater. Selv om ordlister og annet materiale allerede har blitt publisert, opplever vi det som sårt og krenkende at noe av det siste vi har igjen fra egne forfedre skal reduseres til allemannseie.
- Vi opplever det som krenkende om barn i skolen «kler seg ut», eller «leker» tater. De kan like gjerne male ansiktet svart og «leke neger». Vi er ikke et kostyme.
- Skolen og offentlige etater burde vite at alle som kaller seg selv «tater» eller «reisende folk», ikke nødvendigvis har tilhørighet i romanifolket. Veldig mange av folket i Norge, har opplevd at ulike personer utgir seg som «tater» eller «reisende», fordi de vil oppå et eller annet; kanskje virke «interessant», eller motta erstatning fra staten, eller tjene penger som «autentisk/eksotisk» spåkone, osv. Slike tilfeller irriterer og sårer folket.
- Staten, skolen og statlige organer burde vite at de «tater» eller «romani» som faktisk er i kontakt med offentlige etater, ikke nødvendigvis representerer minoritetsgruppen som en helhet. De aller fleste romanifamilier har aldri noe som helst kontakt med det offentlige; de klarer seg selv og har verken ønske eller behov for tilrettelegging, spesialbehandling eller andre tiltak. Flertallet av romanifolket er frie, selvstendige mennesker som klarer seg selv, tar godt hånd om seg selv og sine – de jobber, betaler skatt, oppdrar sine barn, tar hånd om sine eldre, og ønsker absolutt ikke å stå i noen avhengighetsposisjon eller takknemlighetsgjeld til staten eller det offentlige. Til gjengjeld, har mange opplevd forskjellsbehandling, diskriminering og svartmaling av et helt folk. Dette har skapt en uønsket situasjon, hvor en del romanifamilier- og personer har kommet skjevt ut fra begynnelsen av, uten at disse tilfellene er representative for flertallet av folket.

Undervisning kan helle dreie seg om de mest grunnleggende, generelle elementer ved vår historie og kultur, uten å nødvendigvis gå i detalj og dybde om folkets indre liv eller språk.

4: Sikre barn og unge likeverdig og reell tilgang til skole og utdanning.

Nei. Vi har allerede tilgang til skolegang og utdanning i det moderne Norge. Vi trenger ingen spesiell tilrettelegging for oss. Staten kan og burde heller tilrettelegge for alle elever/studenter etter behov, uavhengig av etnisitet:

- Fjernundervisning med dataforum og leksehjelp i en viss periode om sommeren, for barnefamilier som «reiser ut» og driver handelsvirksomhet i en begrenset periode i sommerhalvåret. Dette burde tilbys alle barnefamilier som trenger det (f.eks. i tilfeller hvor foreldrene jobber i utlandet deler av året osv.), og ikke bare romanifamilier. Om tilbudet ble fremmet som et spesielt «taterprogram», kan det vekke opp harme, mobbing og hat/fordommer hos enkelte personer i majoritetsbefolkningen.
- Fritak fra deler av undervisningen som oppleves som krenkende for barn og/eller deres familier, uavhengig av etnisitet og kultur.

Vennligst merk at ingen barn i tradisjonelle romanifamilier har behov for undervisning om sitt eget språk eller kultur fra skolen, eller fra andre offentlige etater. Denne kunnskapen får de jo tross alt hjemmefra. Men om noe likevel skal sies om vårt folk og vår kultur i skolen, eller i andre offentlige etater, forventer vi at informasjonen er sannferdig, korrekt og balansert, uten å gå i unyttig dybde eller detalj, eller fremprovosere nye fordommer/mobbing.

9: Finansierte forskningsprosjekter som kan øke kunnskapen om romanifolket/taterne.

Nei. I et fritt og demokratisk samfunn, kan enkeltpersoner forske som de vil. Men den norske staten burde ikke misbruke våre skattepenger til å støtte forskningsprosjekter som folket selv opplever som krenkende mot forfedrene, sårende mot oss som lever i dag, eller kulturskadelig.

Mine forslag:

- ✓ Sunn fornuft og mindre pengesluk i alt minoritetsarbeid.
- ✓ Lytt til folket.

Seriøse prosjekter innen historisk arbeid, kunst og kultur er nok kanskje nyttig, men at «romanifolket» skal tildeles kulturstøtte, økonomisk oppreisning eller minoritetsfond som forsvinner i et pengesluk av useriøse aktører, er en uønskelig situasjon for alle parter.

Til alle av mitt folk som leser dette: Trå varsomt, vis godhet mot alle mennesker, bevar kulturen, og ta vare på hverandre. En for alle, alle for en.